

Miljøbillioner må bevilges

Stein Tønnesson

Historiker og fredsforsker. Direktør ved Institutt for fredsforskning (Prio). Interesseområder: fred (i både snever og utvidet forstand), Kinas fremvekst som stormakt, «krigen mot terror».

Morgendagsnot 22.12-4.1.07

Ifølge det Internasjonale Energibyrået (IEA) må det investeres mer enn 120 milliarder kroner før 2030 for å møte verdens energibehov på en bærekraftig måte.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre tok frem det enorme tallet i åpningsmøtet på en konferanse i New Delhi forrige uke. Den ble organisert av to nye samarbeidspartnere i internasjonal forskning om fred og sikkerhet: det indiske Institute for Defence and Security Analyses og Institutt for Fredsforskning i Oslo (Prio). Mens Støre talte, ventet inderne spent på at president Bush skulle undertegne loven som godkjenner USAs og Indias nye atomkraftsamarbeid. Støre la ikke skjul på uenigheten som hersker mellom Norge og India om Indias atomvåpen og

uttrykte et håp om at India skulle undertegne prøvestansavtalen.

Men dette var ikke konferansens fokus. Den handlet om Kinas og Indias oljetørst og dens konsekvenser for de to gigantenes energisikkerhet.

I 2006 har energisikkerhet vært på toppen av den internasjonale dagsorden. Det nye ved Delhi-konferansen 15-16. desember var at vi prøvde å se tre spørsmål i sammenheng: global oppvarming, «peak oil» og avhengighet av Midtøsten (som inderne foretrekker å kalle Vest-Asia). Vi brakte sammen eksperter fra India, Kina, USA og Norge for å diskutere olje- og gassmarkeder, tiltak for å redusere avhengighet av olje fra Persiagulfen, faren for krig mellom Iran og Israel/USA, maritim sikkerhet, realisme i ulike rørdningsplaner, og behovet for globalt samarbeid om investeringer i alternativ energi.

Disse investeringene – de 120 milliardene – er selve hovednøkkelen til

å løse alle de tre problemene. For å stanse den globale oppvarmingen kan handel med utslippskvoter hjelpe. De olje- og gassproduserende landene må slutte å subsidiere egen befolknings bruk av gass og olje og avgiftsbelegge den i stedet. Men det viktigste er å investere i økt energieffektivitet og alternativ energi: ren kullkraft, isolasjon av hus, gasskraft med innfangning av CO2, ny transportteknologi og så videre. Om ikke alt for lenge kan en så stor del av verdens oljereserver være oppbrukt at det ikke lenger går an å øke verdens samlede oljeproduksjon («peak oil»).

Da, om ikke før, må andre energikilder overta. For å hindre at «peak oil» kommer som et sjokk, må vi gjøre akkurat det samme som trengs for å stanse den globale oppvarmingen: investere i alternativ energi og energieffektivitet. Og det samme gjelder avhengigheten av Persiagulfen. Jo mer vi investerer i energisparing og alternativ energi, jo mindre avhengige blir vi av gulfstatenes olje. Irak-krisen kan gjøre avhengighet av midtøstolje til et

sentralt spørsmål i den amerikanske presidentvalgkampen i 2008. Da må USAs energipolitikere se sammenheng med klimaproblemet.

Noen, særlig økonomer, tror de 120 milliardene vil komme av seg selv. Når investorene blir klar over oljealderens begrensning, vil de investere i alternativ energi, det vil markedsmechanismen sørge for. Problemet med dette resonnetet er politisk usikkerhet i Vest-Asia. Det finnes to usikkerheter med motsatt virkning. På den ene siden kan krig rundt Persiagulfen avbryte oljeforsyningene. Den usikkerheten bidrar til økt oljepris og større sannsynlighet for investeringer i alternativ energi. På den andre siden kan Opec-landene gjennom beskjedne investeringer møte konkuransen fra alternativ energi ved å øke produksjonen av billig olje. Så lenge markedsanalytikerne ser en risiko for at vi igjen kan få en lav oljepris, vil vi ikke få de investeringene som skal til for å møte klimatrusselen. På konferansen var vi

derfor enige om at det trengs politiske initiativer.

Men hvem skal betale? Inderne og kineserne mener at det er Vestens ansvar. De har i mange år nytt godt av billig olje. Nå er det vår tur til å utvikle oss, sier de, og vi trenger mye og rimelig energi. Moralisk er det et godt argument, men problemet er at de mest kostnadseffektive investeringene kan gjøres i de minst energieffektive landene, og da er Russland og Kina viktigst. India bruker langt mindre energi per produksjonseinheit enn Kina og Russland, men Indias vekst vil

også true klodens klima, og den globale oppvarmingen vil ramme India – og nabolandet Bangladesh – hardt.

På denne bakgrunn kom det frem et forslag på konferansen om at India og Kina skal ta initiativ til å opprette hver sin storstilte globale energi-investeringspark – Global Investment Park in Energy (GIPE) og få de rike landene til å bidra med finansieringen. Kanskje noe Norge burde støtte.